

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Šimové a soudkyň JUDr. Věry Jakubové a JUDr. Hany Sedláčkové ve věci

žalobce: **JUDr. [REDACTED] [REDACTED] IČO [REDACTED]**, advokát
sídlem [REDACTED], [REDACTED]
zastoupený advokátem JUDr. Václavem Nohovcem
sídlem nám. T. G. Masaryka 25, 301 00 Plzeň

proti
žalovanému: [REDACTED] [REDACTED] narozený dne [REDACTED]
bytem [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
zastoupený advokátem Mgr. Bc. Martinem Kůsem
sídlem Kaprova 42/14, 110 00 Praha 1

o zaplacení částky 169 451 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-jih ze dne 16. 5. 2019, č. j. 11 C 260/2018-93

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I potvrzuje.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku II mění tak, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na nákladech za řízení před soudem prvního stupně 55 144,50 Kč, do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám zástupce žalovaného.
- III. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na nákladech odvolacího řízení 105 658,50 Kč, do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám zástupce žalovaného.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Vocolková.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 16. 5. 2019, č. j. 11 C 260/2018-93 zamítl Okresní soud Plzeň-jih žalobu, jíž se žalobce domáhal vůči žalovanému zaplacení částky 169 451 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 169 451 Kč za dobu od 1. 6. 2017 do zaplacení a žalobci uložil povinnost zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení za řízení před soudem prvního stupně k rukám právního zástupce žalovaného částku 73 526 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
2. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal žalobce odvolání, o němž rozhodl Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 18. 5. 2021, č. j. 56 Co 259/2019-255 tak, že rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I změnil tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 166 767 Kč se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 31. 8. 2018 do zaplacení, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku a ve zbytku výroku I rozsudek soudu prvního stupně potvrdil, dále změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II o nákladech řízení tak, že žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení za řízení před soudem prvního stupně 48 161 Kč, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám zástupce žalobce a dále žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení v částce 53 303,50 Kč, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám zástupce žalobce. Rozhodnutí odvolacího soudu nabylo právní moci 15. 6. 2021. Dovolání, které žalovaný proti rozhodnutí odvolacího soudu podal k Nejvyššímu soudu ČR, bylo usnesením Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 2. 2022, č. j. 33 Cdo 3042/2021-293, odmítnuto a žalovanému byla uložena povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů dovolacího řízení 9 777 Kč, do tří dnů od právní moci usnesení k rukám zástupce žalobce.
3. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 2. 2022, č. j. 33 Cdo 3042/2021-293 zrušil Ústavní soud nálezem ze dne 10. 1. 2023, sp. zn. III. ÚS 1190/22, když dospěl k závěru, že jím bylo porušeno právo žalovaného (stěžovatele) na přístup k soudu zaručené článkem 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod pokud Nejvyšší soud dovodil, že korektiv dobrých mravů se neuplatní v případě, že náklady právního zastoupení jsou účtovány podle advokátního tarifu. Ústavní soud ČR poukázal na právní názor, který Nejvyšší soud vyjádřil v rozsudku ze dne 10. 4. 2021, sp. zn. 29 Cdo 1583/2000, jenž se týká přímo korektivu dobrých mravů v otázce odměny advokáta a je aprobován rovněž v náleзовé judikatuře Ústavního soudu, která přitakává tomu, že poměrování výkonu práva korektivem dobrých mravů podle § 3 odst. 1 obč. zák. není vyloučeno ani ve vztahu advokát – klient v případě účtování nákladů advokátního zastoupení dle advokátního tarifu. Ústavní soud dodává a potvrzuje, že aplikace korektivu dobrých mravů je nepochybně především předmětem volné úvahy obecných soudů a i Nejvyšší soud je zavázán zabývat se otázkou, zda v rozporu s dobrými mravy není samotný výkon práva žalobce (advokáta) na odměnu za zastupování žalovaného, přičemž v nyní posuzovaném případě Ústavní soud považuje za relevantní zejména okolnosti, které vyjmenovává v odstavci 32 pod písmeny a) až f) odůvodnění svého nálezu. Konkrétně se jedná o dobu od vzniku po uplatnění nároku, kdy žalobce vyúčtoval žalovanému náklady právního zastoupení 11. 5. 2017, přičemž žalovaného zastupoval na základě dohody z 13. 12. 2012, zastupování skončilo uzavřením smíru ze dne 1. 9. 2015 a žalobce uplatnil nárok u soudu dne 31. 8. 2018, za významnou Ústavní soud považuje spojitost s předchozími řízeními, kdy žalobce nárok v nyní posuzovaném řízení uplatnil až poté, co se žalovaný začal domáhat svého nároku na náhradu škody vzniklé předchozím pochybením na straně žalobce, další významnou okolností je podle Ústavního soudu řádnost zastoupení stěžovatele v předchozím řízení, jíž se odvolací soud nezabýval a nezohlednil tak námitky žalovaného o tom, že jej žalobce neinformoval o své nepřítomnosti na nařízených jednáních, respektive nepožádal okresní soud o odročení těchto jednání, nezajistil substituci právního zastupování či předem neinformoval stěžovatele o sjednání smíru s poškozeným; další významnou skutečností je dle Ústavního soudu

informace o odměně, kdy Ústavní soud má za to, že žalobce měl v daném případě povinnost postupovat transparentně, v zájmu svého klienta (žalovaného), a tedy mu měl předem poskytnout úplnou a jasnou informaci o ceně poskytované právní služby, neboť nelze přehlédnout, že stěžovateli náleželo ve vztahu k žalobci postavení slabší smluvní strany (laika), přičemž obecné soudy by se tedy měly zabývat rovněž otázkou, nakolik je tento požadavek slučitelný s advokátní praxí, jež informaci o odměně řeší tak, jako v nyní posuzovaném případě toliko poznámkou ve formuláři plně moci odkazující na advokátní tarif, a stejně tak by se měly obecné soudy vypořádat s námitkou stěžovatele o tom, že pokud by byl řádně poučen o odměně žalobce, nikdy by na právní zastupování za daných podmínek nepřistoupil, dále by se obecné soudy měly zabývat mezi účastníky nadále spornou otázkou zaplacených záloh, a pokud jde o obdržení ex gratia platby ve výši 50 000 Kč od pojišťovny ve prospěch žalobce, znamená to, že žalobce neposkytoval právní služby v případě žalovaného bezplatně. Ústavní soud současně připomněl, že částečné zamítnutí žaloby pro rozpor s dobrými mravy je protiústavní, jak vyplývá z nálezů Ústavního soudu sp. zn. IV. US 299/18, tedy shledal-li by Nejvyšší soud žalobní nárok žalobce v rozporu s dobrými mravy, musí ho celý zamítnout, nebo jej v opačném případě celý přiznat.

4. Usnesením ze dne 15. 3. 2023, č. j. 33 Cdo 177/2023-307 Nejvyšší soud ČR rozsudek odvolacího soudu ze dne 18. 5. 2021, č. j. 56 Co 259/2019-255 zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení. Pokud jde o korektiv dobrých mravů, dovolací soud poukázal na to, že odvolací soud tímto korektivem s ohledem na charakter odvolacích námitek poměřoval především přiměřenost žalobcem požadované částky, tedy výši odměny za právní zastoupení. Pokud dovodil, že žalobcem vyúčtovaná odměna za právní zastoupení žalovaného neodporuje zákonu, jestliže vychází z platné vyhlášky, a ani se nepřičí dobrým mravům, nekonkretizoval, zda korektivem dobrých mravů poměřoval toliko výši odměny, k níž měl žalovaný v průběhu řízení výhrady, s nimiž se odvolací soud z pohledu dobrých mravů vypořádal, nebo rovněž samotný výkon žalobcova práva na odměnu. Zjištěné okolnosti případu nejsou vyhodnoceny odvolacím soudem z hlediska toho, zda a popř. jak odpovídají požadavkům „mravnosti“ výkonu práva žalobce na odměnu žalovanému poskytnuté právní služby. Poté dovolací soud konstatoval, že nemá k dispozici řádně odůvodněné závěry odvolacího soudu ohledně uplatnění korektivu dobrých mravů při posouzení výkonu práva žalobce na zaplacení odměny za poskytnuté právní služby a z tohoto důvodu rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení. Odvolacímu soudu uložil zabývat se otázkou, zda samotný výkon práva žalobce na odměnu za žalovanému poskytnuté právní služby je či není v souladu s dobrými mravy, a to v intencích závazného právního názoru uvedeného v nálezů Ústavního soudu ze dne 10. 1. 2023, sp. zn. III. ÚS 1190/22.
5. Odvolací soud poté znovu přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně podle § 212 a § 212a občanského soudního řádu, posoudil důvody odvolání, sdělil obsah dosud provedených důkazů a provedl důkaz sdělením Kooperativy pojišťovny, a. s. ze dne 10. 12. 2020, v intencích nálezů Ústavního soudu ČR ze dne 10. 1. 2023, sp. zn. III. ÚS 1190/22 a rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 3. 2023, sp. zn. 33 Cdo 177/2023-307, se zabýval uplatněním korektivu dobrých mravů při posouzení výkonu práva žalobce na zaplacení odměny za poskytnuté právní služby žalovanému a poté dospěl k závěru, že odvolání žalobce proti rozsudku soudu prvního stupně není důvodné.
6. V odvolacím řízení přezkoumávaným rozsudkem rozhodl soud prvního stupně o žalobě žalobce podané dne 31. 8. 2018, jíž se žalobce domáhal vůči žalovanému zaplacení částky 169 451 Kč s úrokem z prodlení od 1. 6. 2017 do zaplacení. Podle žalobních tvrzení převzal žalobce jako advokát právní zastoupení žalovaného ve věci náhrady škody na zdraví uplatněné ve výši 567 000 Kč a 80 289,43 EUR, vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 C 227/2012. Řízení bylo ukončeno schválením smíru účastníků usnesením ze dne 1. 9. 2015, č. j. 10 C 227/2012-391, jež nabylo právní moci 16. 10. 2015. Vzhledem k tomu, že nebyla sjednána smluvní odměna za právní zastupování žalovaného žalobcem, jak je tvrzeno v žalobě, vyúčtoval žalobce po skončení věci žalovanému mimosmluvní odměnu podle vyhl. č. 177/1996

Sb., advokátní tarif. Po korekci původního vyúčtování nákladů právního zastoupení a odečtení částky 50 000 Kč byl žalovaný vyzván k úhradě žalované částky do 30. 8. 2018 dopisem ze dne ■■■ 8. 2018. Proti platebnímu rozkazu, který soud prvního stupně ve věci vydal dne 31. 10. 2018, podal žalovaný odpor s tím, že nárok uplatňovaný žalobou neuznává a je přesvědčen, že tento nárok nevznikl. V následném písemném vyjádření žalovaný uvedl, že žalobce mu nabídl, že jej bude ve věci náhrady škody zastupovat a že úhrada za právní služby bude žalobcem dohodnuta s pojišťovnou Kooperativa pojišťovna, a. s., u které byl žalovaný pojištěn. Za těchto podmínek podepsal žalovaný žalobci plnou moc. Mezi žalobcem a žalovaným nebyla uzavřena žádná písemná smlouva o poskytování právních služeb. Žalovaný dále uváděl, že žalobce jej nepoučil o odměně podle advokátního tarifu, a navrhoval, aby soud žalobu žalobce zamítl. Soud prvního stupně vyslechl žalobce jako účastníka řízení, dále jako svědka vyslechl jeho otce ■■■■■■■■■■ provedl důkaz protokoly o jednání ze spisu Okresního soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 10 C 227/2012, dále provedl důkaz listinami předloženými účastníky a ve věci rozhodl napadeným rozsudkem. Vzal za prokázané, že dne 13. 12. 2012 byla mezi účastníky uzavřena smlouva o právním zastoupení, přičemž se jednalo o smlouvu o mandátní podle ust. § 566 a násl. tehdy platného obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb. ve spojení s § 3 advokátního tarifu. Předmětem této smlouvy byla dle soudu prvního stupně povinnost žalobce zastoupit žalovaného v řízení vedeném u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 C 227/2012. Pokud jde o odměnu žalobce za zastoupení žalovaného v tomto řízení, soud prvního stupně uzavřel, že mezi účastníky došlo k dohodě, že tato bude zaplácena pojišťovnou Kooperativa pojišťovna, a. s. ve výši, v jaké bude tato pojišťovna ochotna úplatu poskytnout. Soud prvního stupně měl za prokázané, že žalobce zajistil zastoupení žalovaného v předmětném soudním řízení a že ze strany pojišťovny Kooperativa pojišťovna, a. s. byla žalobci vyplacena odměna ve výši 50 000 Kč, kteroužto si žalobce před jejím vyplacením v rámci e-mailové komunikace s pojišťovnou odsouhlasil. Soud prvního stupně měl rovněž za prokázané, že činnost žalobce spočívající v zastoupení žalovaného v řízení vedeném u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 C 227/2012 byla skutečně vykonána, za sporné považoval to, zda právní zastoupení žalobcem bylo řádné či nikoli. K závěru o tom, že za právní zastoupení žalovaného byla mezi účastníky sjednána úplata, která měla být následně zaplácena pojišťovnou Kooperativa pojišťovna, a. s. ve výši, v jaké bude tato pojišťovna ochotna úplatu poskytnout, došel soud prvního stupně na základě svědecké výpovědi ■■■■■■■■■■ a účastnické výpovědi žalovaného. Podpůrně pak tato skutečnost dle soudu prvního stupně vyplývá i z toho, že byt' řízení vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích skončilo schválením smíru dne 1. 9. 2015, odměna za právní zastoupení byla vyúčtována žalobcem žalovanému až v květnu 2017 a daň z přidané hodnoty byla dle tvrzení žalobce odvedena až v prvním čtvrtletí roku 2019. Soud prvního stupně dále přihlédl k tomu, že žalobce v průběhu celého soudního řízení od žalovaného nepožadoval žádné zálohy, případně je požadoval pouze dvakrát po 5 000 Kč, a rovněž dle předchozí praxe zavedené mezi účastníky nebyla odměna advokáta účtována jako odměna mimosmluvní dle advokátního tarifu, nýbrž byla účtována jako odměna smluvní. Pro závěr o smluvní odměně podle soudu prvního stupně svědčí i to, že žalobce žalovaného o průběhu řízení neinformoval a jménem žalovaného uzavřel smír, aniž znění tohoto smíru měl předem žalovaným odsouhlaseno. S ohledem na výši odměny za 1 úkon právní služby podle advokátního tarifu měl žalobce každou svou účast u ústního jednání se žalovaným předem konzultovat. To, že v plné moci, kterou udělil žalovaný žalobci, je odkaz na mimosmluvní odměnu dle advokátního tarifu, považoval soud prvního stupně za nerozhodné, jestliže podepsaná plná moc je plnou mocí formulářovou, jejíž znění nebylo specificky upravováno pro potřeby žalovaného. Soud prvního stupně tedy uzavřel, že smluvní odměna ve výši 50 000 Kč byla žalobci zaplácena a tato není nepřiměřená a není ani ve zřejmém nepoměru k hodnotě a složitosti věci. Výrok o náhradě nákladů řízení opřel soud prvního stupně o ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. a úspěch žalovaného v řízení.

7. Odvolací soud souhlasí se soudem prvního stupně, pokud vzal za prokázané, že dne 13. 12. 2012 byla mezi účastníky uzavřena smlouva o právním zastoupení, nesouhlasí však s tím, že se jednalo o smlouvu mandátní ve smyslu ust. § 566 a násl. tehdy platného obchodního zákoníku

č. 513/1991 Sb., neboť nešlo o smlouvu uzavřenou mezi podnikateli, nýbrž šlo o smlouvu příkazní dle § 724 a násl. tehdy platného občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. Typickým příkladem příkazní smlouvy je jednání příkazníka za příkazce na základě plné moci. Sama příkazní smlouva udělení plné moci v sobě neobsahuje a obligatorně nevyžaduje písemnou formu. Příkazní smlouva může být úplatná i bezplatná. Úplatná je tehdy, pokud si to strany dohodnou, případně je-li to obvyklé. Je-li příkazcem advokát, zpravidla tuto činnost vykonává jako svou profesi, a tak tomu je i v souzené věci. Odměna advokáta, který poskytuje právní služby za úplatu, se řídí smlouvou s klientem, případně ustanoveními advokátního tarifu (vyhláška č. 177/1996 Sb.). Podle ust. § 1 odst. 1 advokátního tarifu se odměna advokáta za poskytování právních služeb řídí jeho smlouvou s klientem a není-li odměna advokáta takto určena, řídí se ustanoveními advokátního tarifu o mimosmluvní odměně. Podle § 3 advokátního tarifu je smluvní odměna ujednáním mezi advokátem a klientem o částce, za niž bude právní služba poskytnuta, anebo o způsobu jejího určení. Ujednání o smluvní odměně je buď součástí smlouvy, na jejímž základě se právní služba poskytuje, anebo je sjednáno samostatně. Výše mimosmluvní odměny advokáta je závislá na hodnotě a druhu věci a počtu vykonaných úkonů právní pomoci. Podle § 8 odst. 1 advokátního tarifu se považuje za tarifní hodnotu výše peněžitého plnění nebo cena věci nebo práva v době započetí úkonu právní služby, jichž se právní služba týká. Při určení tarifní hodnoty se nepřihlíží k příslušenství, ledaže by bylo požadováno jako samostatný nárok. V průběhu soudního řízení může docházet ke změně sazby mimosmluvní odměny v závislosti na výši požadovaného peněžitého plnění. V projednávané věci se nejedná o stanovení odměny advokáta podle ust. § 142 a násl. o. s. ř., nýbrž o palmární spor, kdy je soud vázán návrhem a nemůže tedy žalobci přisoudit více, než kolik žádá. Stejně tak pokud zjistí, že nárok žalobce je eventuálně co do části nedůvodný, pak je namísto jeho částečné zamítnutí. Je tedy na soudu, aby u jednotlivých úkonů právní služby poskytnutých advokátem v rozsahu, v jakém tyto úkony právní služby posoudí jako důvodné, určil výši odměny za tyto úkony právní služby a v případě, že žalobcem požadovaná výše odměny za zastupování je v rozporu se skutkovými zjištěními soudu, v takovém rozsahu žalobu zamítl.

8. S ohledem na námitky žalobce vůči tvrzení žalovaného o tom, že mezi účastníky došlo k dohodě v tom smyslu, že odměna žalobce za zastoupení žalovaného v řízení u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 C 227/2012 bude zaplácena pojišťovnou Kooperativa pojišťovna, a. s. ve výši, v jaké bude tato pojišťovna ochotna úplatu poskytnout, provedl odvolací soud důkaz výsledkem otce žalovaného Ing. ██████████ který měl být přítomen u jednání mezi žalobcem a žalovaným v této věci. Tento svědek před odvolacím soudem potvrdil, že o výši odměny žalobce v tomto hovoru „řeč nebyla“, dále uvedl, že žalobce předložil žalovanému formulář plné moci, o své odměně se s žalovaným nebavil, resp. žalovanému sdělil, že jeho honorář za zastupování uhradí pojišťovna, a to ráda. Svědek rovněž uvedl, že v průběhu popisovaného jednání nebylo hovořeno ani o výši odměny žalobce dle advokátního tarifu, ani o tom, co znamená 1 úkon právní služby. Svědek ještě dodal, že pokud by žalobce požadoval za zastupování žalovaného vysokou částku, určitě by se obrátili na jiného advokáta. Termínem vysoká částka měl na mysli částku 50 000 Kč, eventuálně 100 000 Kč.
9. Ponechání výše odměny advokáta za zastupování v soudním řízení na úvaze a vůli třetí osoby stojící mimo smluvní vztah advokáta a klienta nemohlo podle názoru odvolacího soudu založit platnou dohodu o odměně advokáta za poskytnutí právní pomoci, neboť takové ujednání je neurčité, a tedy v poměrech občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. účinného v době ujednání o právním zastoupení žalovaného žalobcem, neplatné, ve smyslu ust. § 37 občanského zákoníku, a to absolutně. Žalobce popíral, že by se s žalovaným dohodl na tom, že odměnu za jeho zastupování uhradí Kooperativa pojišťovna, a. s. Tvrzení žalovaného a svědka ██████████ se v tomto smyslu odvolacímu soudu jevila jako účelová. Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla č. 168/1999 Sb. v ust. § 6 upravuje právo pojištěného, aby pojistitel za něj uhradil nároky poškozené v rámci újmy způsobené provozem vozidla uvedeného v pojistné smlouvě; náklady zastoupení advokátem vzniklé škůdci mezi těmito nároky uvedeny nejsou. Tomu odpovídá i sdělení pojišťovny Kooperativa pojišťovna, a. s., která na dotaz

odvolacího soudu odkázala právě na ust. § 6 zákona č. 168/1999 Sb., podle kterého nárok na náklady právního zastoupení pojištěného pod rozsah pojištění nespádají. Skutečnost, že Kooperativa pojišťovna, a. s., zaplatila právnímu zástupci žalovaného JUDr. █████ částku 50 000 Kč, byla benevolencí pojišťovny s tím, že v době, kdy advokát škůdce přebíral právní zastoupení škůdce, nemohl předpokládat, že náklady právního zastoupení škůdce ve sporu vedeném u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 C 227/2012 mu budou hrazeny pojišťovnou škůdce, tj. žalovaného. Nárok žalobce na odměnu za zastoupení žalovaného v soudním řízení byl u soudu uplatněn včas, k promlčení tohoto nároku nedošlo.

10. Za situace, kdy účastníci neuzavřeli platnou dohodu o smluvní odměně žalobce za zastupování žalovaného v soudním řízení, řídí se odměna advokáta ustanoveními advokátního tarifu o mimosmluvní odměně a sazba mimosmluvní odměny ve smyslu ust. § 7 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, je odvislá od tarifní hodnoty, za kterou se považuje mimo jiné výše peněžitého plnění v době započítání úkonu právní služby, jehož se právní služba týká. Na to, že podle smlouvy o poskytování právní pomoci náleží advokátovi odměna za zastoupení spolu s hotovými výlohami a náhradou za ztrátu času podle vyhl. č. 177/1996 Sb., byl žalovaný upozorněn v textu plné moci, kterou žalobci udělil 13. 12. 2012 a tento akt stvrdil svým podpisem. Vyúčtování odměny za právní služby neodporuje zákonu, jestliže vychází z platné vyhlášky. Vzniklý nárok je však třeba, jak zdůraznil Ústavní soud ve výše zmíněném nálezu, poměřovat korektivem dobrých mravů, čehož se žalovaný domáhal a s čímž se odvolací soud dosud náležitě nevyřadil.
11. To, že žalobce zastupoval žalovaného v řízení u Okresního soudu v Českých Budějovicích vedeného pod sp. zn. 10 C 227/2012, je zřejmé z obsahu zmíněného spisu, jímž byl proveden důkaz v průběhu odvolacího řízení.
12. Z obsahu tohoto spisu odvolací soud zjistil, že žalobu o náhradu škody podal žalobce █████ u Okresního soudu v Českých Budějovicích dne 7. 8. 2012. Požadoval částku 80 289,43 EUR a 567 000 Kč s příslušenstvím. Žaloba byla doručena žalovanému █████ 16. 10. 2012 s výzvou k podání vyjádření. Žalovaný se k žalobě písemně vyjádřil podáním ze dne 14. 11. 2012, kdy navrhol zamítnutí žaloby. Dne 18. 12. 2012 navrhl žalovaný, již v zastoupení JUDr. █████ vstup Kooperativy pojišťovny, a.s. do řízení jako vedlejšího účastníka na straně žalovaného. Současně předložil plnou moc, kterou mu pro řízení žalovaný udělil. Podáním z 9. 1. 2013 oznámila vstup do řízení Kooperativa pojišťovna, a.s. Zástupce žalovaného JUDr. █████ podáním z 15. 1. 2013 požádal o odročení jednání s tím, že není vyloučeno mimosoudní jednání účastníků. Dne 6. 3. 2013 se konalo soudní jednání, jemuž byl přítomen zástupce žalovaného JUDr. █████ Stejně tak byl JUDr. █████ jako zástupce žalovaného přítomen u soudního jednání dne 23. 4. 2013, v jehož průběhu vzal žalobce zpět žalobu ohledně částky 3 411,70 EUR a v tomto rozsahu bylo řízení zastaveno. Jednání trvalo od 14:00 hod. do 17:00 hod. Následně podáním z 27. 3. 2014 žalobce rozšířil žalobu o 315 490 Kč. Další jednání ve věci se konalo 24. 4. 2014. Zástupce žalovaného JUDr. █████ tomuto jednání přítomen nebyl, předem se omluvil pro souběh s jiným jednáním. Při tomto jednání žalobce rozšířil žalobu o 210 490 Kč, změna žaloby byla připuštěna. K jednání nařízenému na 12. 6. 2014 se JUDr. █████ dostavil s pětiminutovým zpožděním, jednání trvalo od 14:05 hod. do 15:30 hod. Dne 23. 6. 2014 došel Okresnímu soudu v Českých Budějovicích návrh zástupce žalovaného JUDr. █████ na doplnění dokazování ve vztahu k tvrzením žalovaného o spoluzavinění dopravní nehody žalobcem. Zástupce žalovaného navrhol důkaz znaleckým posudkem ke zjištění rychlosti žalobce v době nehody a výslech svědka █████ Jednání dne 14. 8. 2014 začalo u soudu ve 14:35 hod., zástupce žalovaného JUDr. █████ se dostavil v 14:45 hod. s omluvou. Při tomto jednání došlo k částečnému zpětvzetí žaloby co do částky 6 174,24 EUR s příslušenstvím a v tomto rozsahu bylo řízení zastaveno. K částečnému zpětvzetí došlo pro plnění ze strany pojišťovny. Jednání bylo ukončeno v 15:55 hod. Dne 14. 8. 2014 vydal soud usnesení o částečném zastavení řízení s tím, že dále je řízení vedeno pro 70 703,49 EUR a 777 490 Kč. Další jednání se konalo 18. 9. 2014. Zástupce žalovaného JUDr. █████ předem omluvil svou neúčast zdravotními důvody. Dne 21. 10. 2014 podal JUDr. █████ jako zástupce žalovaného k Okresnímu soudu v Českých Budějovicích

závěrečný návrh ve věci. Dalšího jednání dne 11. 12. 2014 se zástupce žalovaného JUDr. ■■■ osobně účastnil, jednání trvalo od 13:40 hod. do 14:50 hodin. K jednání nařízenému na 6. 8. 2015 se JUDr. ■■■ včas omluvil pro souběh s jiným jednáním. Dalšího jednání dne 1. 9. 2015 byl JUDr. ■■■ osobně přítomen, jednání trvalo od 13:00 hod. do 16:35 hod. a v průběhu tohoto jednání byl účastníky uzavřen smír. Tímto smírem se žalovaný zavázal zaplatit žalobci 45 000 EUR a 378 000 Kč a dále náklady řízení v částce 103 455 Kč a 79 695 Kč na soudním poplatku.

13. S ohledem na výši peněžitého plnění, které bylo předmětem řízení u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 C 227/2012, vznikl žalobci nárok na odměnu za zastupování žalovaného k 13. 12. 2012 ve výši 18 660 Kč za jeden úkon právní služby a ve stejné výši i k 6. 3. 2013 a k 23. 4. 2013 (převzetí a příprava zastoupení, účast u soudního jednání dne 6. 3. 2013 a účast u soudního jednání 23. 4. 2013 v rozsahu více než dvě hodiny). V této době byla předmětem řízení před Okresním soudem v Českých Budějovicích částka 2 583 870 Kč (v přepočtu na české koruny). Poté došlo k rozšíření žaloby o částku 3 411,70 EUR (23. 4. 2013) a dále na částku 777 490 Kč (24. 4. 2014), tedy předmětem řízení se stala částka 2 769 391 Kč (v přepočtu na české koruny). Odměna za jeden úkon právní služby tak představovala částku 19 380 Kč. Protože soud nemůže překročit návrhy účastníků a přisoudit více, než čeho se domáhají (až na výjimky, které se v tomto řízení neuplatní), náleží žalobci za zastupování žalovaného ve dnech 12. 6. 2014, 14. 8. 2014, 11. 12. 2014 a 1. 9. 2015 (jednání trvalo více než dvě hodiny) odměna za jeden úkon právní služby ve výši 18 940 Kč (dle vyúčtování žalobce). Nárok žalobce na mimosmluvní odměnu za zastupování žalovaného před Okresním soudem v Českých Budějovicích tak představuje celkem částku 166 767 Kč, tj. devět úkonů právní služby v částce 169 340 Kč (čtyři úkony po 18 660 Kč a pět úkonů po 18 940 Kč), na náhradě hotových výdajů podle § 13 advokátního tarifu devětkrát režijní paušál po 300 Kč, tj. 2 700 Kč, cestovné 10 570,50 Kč, náhrada za ztrátu času podle § 14 advokátního tarifu šestkrát osm půl hodin, tj. 4 800 Kč, tedy na odměně a náhradě nákladů 187 410,50 Kč, a dále náhrada za daň z přidané hodnoty v sazbě 21 % podle § 137 o. s. ř. ve výši 39 356,20 Kč, tedy na nákladech právního zastoupení celkem částka 226 766,70 Kč. Od této částky soud odečetl plnění, které žalobce jako částečnou náhradu odměny za zastoupení žalovaného žalobcem vyjednal u pojišťovny Kooperativa pojišťovna, a.s. v částce 50 000 Kč, a dále odečetl částku 10 000 Kč, kterou jako zálohu na zastoupení žalobcem žalovaný dle tvrzení žalobce složil, tedy nárok žalobce na mimosmluvní odměnu za zastupování žalovaného v řízení u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 C 227/2012 činí celkem 166 767 Kč.
14. Pokud jde o náhradu hotových výdajů spočívajících v cestovních výdajích (§ 13 odst. 1 advokátního tarifu), vycházel odvolací soud z vyúčtování, které žalobce zaslal žalovanému a které předložil soudu prvního stupně i soudu odvolacímu. Dále odvolací soud vycházel rovněž z obsahu spisu Okresního soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 10 C 227/2012, z jehož obsahu zjistil, že žalobce se zúčastnil dvou jednání v roce 2013, tří jednání v roce 2014 a jednoho jednání v roce 2015. Vzdálenost mezi sídlem žalobce a Okresním soudem v Českých Budějovicích je ■■■ km, žalobce k jízdě užil svůj osobní automobil značky BMW, typ ■■■ s kombinovanou spotřebou 6,9 l motorové nafty/100 km. Základní sazbu náhrady za používání silničních motorových vozidel a stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad upravovala pro rok 2013 vyhláška č. 472/2012 Sb. Náhrada za 1 km podle této vyhlášky činila 6,12 Kč, žalobce ujel ke dvěma jednáním 2krát ■■■ km, tj. celkem ■■■ km po 6,12 Kč, tedy cestovní náhrada v roce 2013 činí 3 500,64 Kč. V roce 2014 upravovala sazbu základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stanovila průměrné ceny pohonných hmot vyhláška č. 435/2013 Sb. Žalobce v roce 2014 vykonal tři cesty k Okresnímu soudu v Českých Budějovicích, ujel 3krát ■■■ km, náhrada za 1 km činí 6,18 Kč, tedy celkem 5 302,44 Kč. V roce 2015 upravovala sazbu základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stanovila cenu pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad vyhláška č. 328/2014 Sb., a to částkou 6,18 Kč/1 km. Žalobce se účastnil jednoho jednání u Okresního soudu v Českých Budějovicích, ujel ■■■ km po 6,18 Kč, tedy cestovné představuje částku 1 767,48 Kč a náhrada

na cestovním v letech 2013, 2014 a 2015 tak činí výše uvedených 10 570,50 Kč.

15. Vázán nálezem Ústavního soudu ČR ze dne 10. 1. 2023, sp. zn. III. ÚS 1190/22 a rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 3. 2023, č. j. 33 Cdo 177/2023-307 zabýval se dále odvolací soud posouzením žalobcem uplatněného nároku z pohledu ust. § 3 zákona č. 40/1964 Sb., které prostřednictvím korektivu dobrých mravů umožňuje odepření výkonu práva, jež je v rozporu s dobrými mravy, a to i v situaci, jde-li o vztah advokáta a klienta při účtování nákladů právního zastoupení podle advokátního tarifu (viz náleží Ústavního soudu ČR ze dne 29. 1. 2019, sp. zn. IV. ÚS 299/18, usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 20. 10. 2015, sp. zn. II. ÚS 303/15). Odvolací soud vycházel z okolností projednávané věci vyplývajících ze skutkových zjištění shora uvedených s důrazem na ty okolnosti, které Ústavní soud ČR považoval za relevantní v nález, který přijal v této věci pod sp. zn. III. ÚS 1190/22. Odvolací soud tak zejména nemohl pominout postavení žalovaného v smluvním vztahu mezi účastníky založeného smlouvou o poskytování právních služeb, která je svou povahou smlouvou spotřebitelskou, jako slabší strany, kdy povinností žalobce bylo poskytnout žalovanému úplnou a jasnou informaci o ceně právní služby, což se v projednávané věci nestalo. Žalobce na základě plné moci udělené mu žalovaným formou podpisu formuláře plné moci zastupoval žalovaného u Okresního soudu v Českých Budějovicích v řízení vedeném pod sp. zn. 10 C 227/2012, aniž informoval žalovaného o své nepřítomnosti na nařízených jednáních ve dnech 24. 4. 2014, 18. 9. 2014 a 6. 8. 2015 a rovněž předem neinformoval žalovaného o sjednání smíru s poškozeným v tomto řízení. V těchto ohledech žalobce žalovaného nezastupoval řádně. Následně žalobce otálel s vyúčtováním právních služeb, které žalovanému poskytl, a přestože řízení před Okresním soudem v Českých Budějovicích, v němž žalobce zastupoval žalovaného, skončilo uzavřením smíru dne 1. 9. 2015, žalobce vyúčtoval stěžovateli náklady právního zastoupení až 11. 5. 2017, když až na základě tohoto vyúčtování se žalovaný poprvé dozvěděl o ceně žalobcem poskytnutých právních služeb. Poté žalobce ještě výši odměny za právní zastupování změnil a po uplynutí více než jednoho roku podal dne 31. 8. 2018 u soudu prvního stupně žalobu vůči žalovanému o zaplacení částky 169 451 Kč s příslušenstvím. Lze tak usuzovat, že žalobce původně akceptoval plnění pojišťovny Kooperativa pojišťovna, a. s., která žalobci v souvislosti se zastupováním žalovaného v řízení u Okresního soudu v Českých Budějovicích poukázala částku 50 000 Kč, a tuto částku považoval za dostatečnou ve smyslu odměny za toto zastupování (odměna byla žalobci vyplacena 1. 4. 2016) a výše zmíněné vyúčtování právních služeb datované 11. 5. 2017 zaslal žalovanému v reakci na soudní řízení vyvolané žalovaným vůči žalobci dne 16. 3. 2017, jež bylo ukončeno smírem, z jehož obsahu vyplývá, že žalobce se zavázal zaplatit žalovanému částku 104 753 Kč a nahradit mu náklady řízení v částce 14 309 Kč. Tvrzení o tom, že žalovaný dne 2. 5. 2013 a 13. 4. 2015 uhradil ve prospěch žalobce dvě zálohy na náklady právního zastupování žalovaného žalobcem před Okresním soudem v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 C 227/2012, žalobce neprokázal, byť příslušné příjmové doklady soudu předložil; z těchto příjmových dokladů však není zřejmé, o jaké právní zastoupení žalovaného žalobcem se jednalo, když žalobce žalovaného zastupoval ve více věcech a zmíněné příjmové pokladní doklady v tomto směru bližší specifikaci neobsahují. Tuto skutečnost odvolací soud hodnotí v neprospěch žalobce, neboť to byl on, který účel platby do příslušného příjmového pokladního dokladu zapisoval, eventuelně měl zapsat či nechat zapsat. V neposlední řadě nelze přehlédnout, že žalovaný se na žalobce obrátil ve věci právního zastoupení u Okresního soudu v Českých Budějovicích v řízení vedeném pod sp. zn. 10 C 227/2012 v době, kdy již měl k dispozici žalobu o náhradu škody s požadavkem na zaplacení částky 80 289,43 EUR a 567 000 Kč s příslušenstvím. Při výpočtu odměny za zastupování klienta advokátem podle advokátního tarifu je vycházeno z žalované částky a žalobce si tak měl být vědom toho, že se může jednat o nadstandardně vysokou odměnu za zastupování, a za této situace mohl a měl žalovanému poskytnout úplnou a jasnou informaci o ceně právní služby. Žalobce tak neučinil a nelze tak vyloučit, že žalovaný mohl nesprávně pochopit roli příslušné pojišťovny, pokud jde o placení nákladů právního zastoupení žalovaného, jestliže nabyt přesvědčení, že náklady jeho právního zastoupení uhradí pojišťovna, ať už je jejich výše jakákoli. Ve prospěch žalobce odvolací soud hodnotí to, že právní zastoupení žalovaného v řízení před Okresním soudem v Českých

Budějovicích pod sp. zn. 10 C 227/2012 skutečně, byť s chybami, realizoval. Řízení se účastnil do jeho ukončení a posléze s příslušnou pojišťovnou dojednal úhradu právního zastoupení žalovaného v rozsahu 50 000 Kč. Jestliže však ostatní relevantní okolnosti při posuzování nároku žalobce uplatněného v tomto řízení co do jeho souladu s dobrými mravy svědčí v neprospěch žalobce, nemohl odvolací soud postupovat jinak, než uzavřít, že žalobu žalobce pro rozpor s dobrými mravy je třeba zamítnout, neboť v poměrech občanského práva, jak upozornil Ústavní soud, nelze postupovat jinak (viz výše zmíněný nálezn Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 299/18). Přezkoumávané rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým byla žaloba žalobce zamítnuta v celém rozsahu, je tak s ohledem na výše uvedené ve výroku věcně správné a jako takové bylo odvolacím soudem podle ustanovení § 219 o. s. ř. potvrzeno.

16. V řízení před soudem prvního stupně i soudem odvolacím byl žalovaný zcela úspěšný a ve smyslu ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. a § 224 odst. 1 o. s. ř. má právo na náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování práva proti žalobci, který ve věci úspěch neměl. Odvolací soud však má za to, že z okolností projednávané věci vyplývají důvody hodné zvláštního zřetele, kdy soud nemusí výjimečně náhradu nákladů řízení zčásti přiznat, jak mu umožňuje ust. § 150 o. s. ř. K výkladu a aplikaci tohoto ustanovení se vyjádřil Nejvyšší soud ČR v řadě svých rozhodnutí, např. ze dne 21. 12. 2001, sp. zn. 28 Cdo 2281/2001, kdy vyložil, že rozhodování o náhradě nákladů sporného řízení je obecně ovládáno zásadou úspěchu ve věci a odchylka od této zásady je možná podle § 150 o. s. ř. jen tehdy, jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele. Těmi se rozumí takové okolnosti, pro které by se jevilo v konkrétním případě nespravedlivým ukládat náhradu nákladů řízení tomu účastníku, který ve věci úspěch neměl, a zároveň by bylo možno spravedlivě požadovat na úspěšném účastníku, aby náklady vynaložené v souvislosti s řízením nesl (zčásti) ze svého. Významné z hlediska aplikace ust. § 150 o. s. ř. jsou rovněž okolnosti, které vedly k soudnímu uplatnění nároku, postoj účastníků v průběhu řízení a další. Soud rovněž přihlíží k majetkovým, sociálním, osobním a dalším poměrům všech účastníků řízení.
17. V projednávané věci vzal odvolací soud při rozhodování o náhradě nákladů řízení na zřetel okolnosti, za kterých vzniklo a bylo realizováno právní zastoupení žalovaného žalobcem v řízení před Okresním soudem v Českých Budějovicích v občanskoprávní věci týkající se náhrady škody, kdy žalobce sice nesplnil všechny své povinnosti, které měl v postavení advokáta, avšak právní zastoupení žalovaného, byť s výše uvedenými vytykanými nedostatky, realizoval, řízení se účastnil až do konečného rozhodnutí, v souvislosti se zastupováním žalobcem v řízení vedeném u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 C 227/2012 nevznikla žalovanému žádná škoda a žalobce navíc, nad rámec svých povinností, vyjednal úhradu nákladů tohoto řízení, vzniklých žalovanému, z prostředků pojišťovny Kooperativa pojišťovna, a. s. v rozsahu 50 000 Kč. Tyto okolnosti projednávané věci podle názoru odvolacího soudu odůvodňují použití moderačního práva ve vztahu k rozhodování o náhradě nákladů řízení procesně úspěšnému žalovanému ve smyslu ust. § 150 o. s. ř., konkrétně odepření práva žalovaného na část nákladů řízení za řízení před soudem prvního stupně i v řízení odvolacím, a to v rozsahu jedné čtvrtiny.
18. Náklady řízení žalovaného za řízení před soudem prvního stupně sestávají z nákladů právního zastoupení podle vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, z tarifní hodnoty ve výši 169 451 Kč za sedm úkonů právní služby podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu (převzetí a příprava zastoupení, odpor z 27. 11. 2018 včetně jeho doplnění podáními z 21. 12. 2018, 19. 3. 2019 a 20. 3. 2019, účast na jednání soudu 21. 3. 2019 přesahující 2 hodiny, vyjádření ze 4. 4. 2019 a účast na jednání u soudu dne 16. 5. 2019 přesahující 2 hodiny, tj. 7 x 7 900 Kč, dále náhrada hotových výdajů podle § 13 advokátního tarifu 7 x 300 Kč, cestovné z [redacted] do [redacted] a zpět, dvě cesty, celkem 2 165 Kč, a náhrada promeškaného času v rozsahu 12 půlhodin po 100 Kč, tj. 1 200 Kč, celkem náklady právního zastoupení 60 765 Kč, a náhrada za daň z přidané hodnoty v sazbě 21 % z této částky, tj. 12 761 Kč, tedy náklady za řízení před soudem prvního stupně celkem ve výši 73 526 Kč, z čehož tři čtvrtiny (náklady poníženy o jednu čtvrtinu) představují částku 55 144,50 Kč.
19. Náhrada nákladů za řízení před soudem odvolacím a dovolacím se rovněž řídí, pokud jde o

náklady právního zastoupení žalovaného, vyhláškou č. 177/1996 Sb.; jedná se o 10 a půl úkonu právní služby po 7 900 Kč podle § 11 odst. 1 a § 7 advokátního tarifu (vyjádření žalovaného z 11. 2. 2020, z 12. 10. 2020, 31. 12. 2020, 1. 2. 2021, závěrečný návrh ze dne 10. 3. 2021, účast na jednání u odvolacího soudu 24. 11. 2020, 15. 12. 2020, 2. 2. 2021, 11. 5. 2021 a 18. 10. 2023 a účast při vyhlášení rozsudku 18. 5. 2021 – úkon v poloviční sazbě), tj. celkem 82 950 Kč, náhradu hotových výdajů podle § 13 advokátního tarifu 11 x 300 Kč, tj. 3 300 Kč, náhradu za promeškaný čas advokáta (6 cest po 6 půlhodinách), tj. 3 600 Kč, dále cestovné zástupce žalovaného v roce 2020 ve výši 2 181 Kč, v roce 2021 ve výši 3 262 Kč a v roce 2023 ve výši 1 365 Kč, dále náhradu nákladů dovolacího řízení za 1 úkon právní služby v částce 7 900 Kč (podání dovolání) a náhradu hotových výdajů v rozsahu 1 režijního paušálu 300 Kč, tj. celkem náklady odvolacího a dovolacího řízení ve výši 104 858 Kč, dále náhrada za daň z přidané hodnoty v sazbě 21 % z této částky, tj. 22 020 Kč, tedy celkem náklady právního zastoupení 126 878 Kč, a k tomu náhrada za zaplacený soudní poplatek za dovolání, tj. 14 000 Kč, tedy náklady celkem 140 878 Kč. Z této částky náleží žalovanému náhrada nákladů řízení v rozsahu tří čtvrtin, tj. částka 105 658,50 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání, pokud napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává do 2 měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni.

Plzeň 1. listopadu 2023

JUDr. Ivana Šímová v. r.
předsedkyně senátu